

NIEODPŁATNA MEDIACJA

Data publikacji: 9.10.2020 7:30

Nie każdy konflikt musi znaleźć swój finał na sali rozpraw. Polubownemu zakończeniu sporów służą alternatywne sposoby ich rozwiązywania, zaś najpopularniejszą z nich jest mediacja.

Źródła mediacji poszukiwać należy w odległej starożytności. Pojednawcze metody rozwiązywania sporów były tam powszechnie znane i stosowane, zaś łacińskie „mediare”, oznaczające – „być środkiem”, stanowi genezę współczesnego słowa mediacja i mediator.

W uproszczeniu mediacja to metoda rozwiązywania sporów przy udziale bezstronnej (nie narzucającej swojego punktu widzenia) i neutralnej (niezwiązanej z przedmiotem sporu) osoby trzeciej-mediatora, której zadaniem jest pomoc w osiągnięciu obustronnie akceptowalnego i satysfakcjonującego sposobu rozwiązania.

Do naczelnych zasad mediacji zaliczyć należy **dobrowolność** (świadomie wyrażona zgoda każdego z uczestników na przystąpienie do postępowania) oraz **szybkość postępowania**. W odróżnieniu od postępowania cywilnego toczącego się przed sądem powszechnym, które co do zasady jest jawne (zarówno rozprawa jak i posiedzenie niebędące rozprawą odbywają się publicznie) postępowanie mediacyjne jest objęte zasadą poufności. Mediator jest obowiązany zachować w tajemnicy fakty, o których dowiedział się w związku z prowadzeniem mediacji, chyba że strony zwolnią go z tego obowiązku. Bezskuteczne jest również powoływanie się w toku postępowania przed sądem lub sądem polubownym na propozycje ugodowe, propozycje wzajemnych ustępstw lub inne oświadczenia składane w postępowaniu mediacyjnym. Zgodnie z art. 259¹ Kodeksu postępowania cywilnego mediator nie może być świadkiem co do faktów, o których dowiedział się w związku z prowadzeniem mediacji, chyba że strony zwolnią go z obowiązku zachowania tajemnicy mediacji. Gwarantuje to zatem, że zarówno treść rozmów jak i wszelkie inne informacje ujawnione w postępowaniu mediacyjnym nie mogą wydostać się na zewnątrz.

Bez wątplenia mediacja stanowi alternatywę wobec długoletnich i kosztownych sporów sądowych. Do jej podstawowych zalet zaliczyć trzeba również elastyczność i kreatywność oraz niesformalizowany charakter (brak przepisów określających samą procedurę).

Podczas mediacji strony mają możliwość swobodnej rozmowy, której celem jest ustalenie przyczyn konfliktu oraz możliwych sposobów jego rozwiązania, przedstawienia własnego punktu widzenia oraz próba zrozumienia argumentów przedstawianych przez drugą stronę.

Celem każdej mediacji jest sformułowanie treści ugody mediacyjnej w taki sposób, aby obie strony były usatysfakcjonowane i zadowolone. W trakcie mediacji strony samodzielnie prowadzą rozmowy i ustalają warunki porozumienia. Rolą mediatora jest natomiast dążenie do skłonienia stron do zawarcia ugody oraz próba odnalezienia kompromisowego rozwiązania sytuacji konfliktowej. Nie może on opowiadać się po żadnej ze stron czy też za jakimś konkretnym rozwiązaniem konfliktu. Mediator powinien przede wszystkim dążyć do nawiązania dialogu między uczestnikami mediacji, a następnie na wspieraniu w dążeniu do ustalenia oraz wyjaśniania spornych kwestii, odnalezieniu możliwych rozwiązań oraz osiągnięciu jednomyślnego porozumienia.

Ugoda zawarta przed mediatorem podlega zatwierdzeniu przez sąd. Jeżeli ugoda podlega wykonaniu w drodze egzekucji, sąd zatwierdza ją przez nadanie jej klauzuli wykonalności, w przeciwnym wypadku sąd zatwierdza ugodę postanowieniem. Sąd odmawia nadania klauzuli wykonalności albo zatwierdzenia ugody zawartej przed mediatorem, w całości lub części, jeżeli ugoda jest sprzeczna z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa, a także gdy jest niezrozumiała lub zawiera sprzeczności. Ugoda zawarta przed mediatorem, po jej zatwierdzeniu przez sąd ma moc ugody zawartej przed sądem. Ugoda zawarta przed

mediatorem, którą zatwierdzono przez nadanie jej klauzuli wykonalności, jest tytułem wykonawczym a więc można na jej podstawie wszcząć postępowanie egzekucyjne.

Warto dodać, że ugoda zawarta przed mediatorem nie może uchybiać przepisom o szczególnej formie czynności prawnej. Oznacza to, że niedopuszczalne jest np. obejście, przy pomocy ugody, obowiązku zachowania formy aktu notarialnego, jeżeli takie wymaganie będzie wynikać z przepisów o formie czynności prawnych (np. umowa nabycia własności nieruchomości).

Nowelizacja ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (aktualnie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej) **poszerzyła formy świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej o nieodpłatną mediację**. Jej główny celem było przede wszystkim wprowadzenie możliwości rozwiązania konfliktów bez konieczności odwoływania się do klasycznych porad prawnych oraz do drogi sądowej w szczególności w sprawach rodzinnych, w których ze względu na dobro małoletniego dziecka, lepszym sposobem jest rozwiązanie sporu między rodzicami w drodze mediacji niż rozstrzygnięcie go przez sąd.

Z nieodpłatnej mediacji może skorzystać, każdy kto nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej, w tym osoba fizyczna prowadząca jednoosobową działalność gospodarczą niezatrudniająca innych osób w ciągu ostatniego roku. Warto dodać, że druga strona sporu, zapraszana do mediacji przez osobę uprawnioną, nie musi spełniać tych warunków. Przedmiotem nieodpłatnej mediacji może być każda sporna kwestia np. małżeńska, rodzinna czy konsumencka.

Nieodpłatna mediacja obejmuje:

1) poinformowanie osoby uprawnionej o możliwościach skorzystania z polubownych metod rozwiązywania sporów, w szczególności mediacji oraz korzyściach z tego wynikających;

2) przygotowanie projektu umowy o mediację lub wniosku o przeprowadzenie mediacji (umowa o mediację określa m.in. przedmiot mediacji i czas jej trwania oraz koszty postępowania mediacyjnego w tym zasady ich ponoszenia);

3) przygotowanie projektu wniosku o przeprowadzenie postępowania mediacyjnego w sprawie karnej (mediacja w sprawie karnej stwarza m.in. możliwość porozumienia się podejrzanemu z pokrzywdzonym co do sposobu i terminu naprawienia szkody, sprzyja również szybszemu zakończeniu postępowania);

4) przeprowadzenie mediacji;

5) udzielenie pomocy w sporządzeniu do sądu wniosku o zatwierdzenie ugody zawartej przed mediatorem.

Z zakresu nieodpłatnej mediacji wyłączono sprawy, w których sąd lub inny organ wydały postanowienie o skierowaniu sprawy do mediacji lub postępowania mediacyjnego lub zachodzi uzasadnione podejrzenie, że w relacji stron występuje przemoc.

Mediację prowadzi osoba wpisana na listę stałych mediatorów prowadzoną przez prezesa sądu okręgowego, o której mowa w ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych, lub wpisana na listę mediatorów prowadzoną przez organizację pozarządową w zakresie swoich zadań statutowych lub uczelnię, o której mowa w ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego, o której informacji przekazano prezesowi sądu okręgowego.

W celu zachowania neutralności nieodpłatnej mediacji nie może przeprowadzić osoba, która w sprawie którejkolwiek ze stron uprzednio świadczyła pomoc prawną lub poradnictwo obywatelskie, była świadkiem, wydawała opinię, sporządzała wywiad środowiskowy lub prowadziła terapię, a także osoba, co do której zachodzi okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jej bezstronności. Nie dotyczy to jednak możliwości poinformowania uprawnionego o możliwościach skorzystania z polubownych metod rozwiązywania sporów. W takim przypadku mediator ma obowiązek odmówić przeprowadzenia nieodpłatnej mediacji. Zobowiązany jest również poinformować osobę uprawnioną o możliwości skorzystania z nieodpłatnej mediacji prowadzonej przez innego mediatora w tym samym punkcie lub innych punktach, w których udzielana jest nieodpłatna pomoc prawna lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie.

Zachęcamy do skorzystania z nieodpłatnej mediacji świadczonej w Powiecie Cieszyńskim. Szczegółowe informacje dotyczące nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnej mediacji można uzyskać pod adresem: Starostwo Powiatowe w Cieszynie, Wydział Organizacyjny, ul. Bobrecka 29, 43-400 Cieszyn, tel. 33 47 77 239 bądź na stronach internetowych:

- powiat.cieszyn.pl/arttykul/265/7599/pomoc-prawna
- powiat.cieszyn.pl/szybkieMenu/pomoc-prawna
- facebook.com/nieodplatna.pomoc.prawna.w.powiecie.cieszynskim/

Kinga Hanusek-Bąk
radca prawny

art. sponsorowany